

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.392/3
van 27 november 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren’

Op 5 oktober 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende de realisatie van kunst opdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 30 oktober 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Peter SOURBRON, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 november 2018.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest sterkt ertoe de integratie van kunst in openbare gebouwen te bevorderen door een bepaald percentage van de bouwkosten verplicht te bestemmen voor de uitvoering van kunstopdrachten. Het gaat daarbij om gebouwen die volledig ten laste komen van de Vlaamse begroting, met een subsidie van minstens 30% van de bouwkosten worden opgericht, getransformeerd of herbestemd, of die voor een lange termijn ter beschikking worden gesteld en waarvoor een vergoeding ten laste van de Vlaamse begroting wordt ontvangen.

2.2. Het voorontwerp van decreet vervangt twee decreten van 23 december 1986 ‘houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren’ en ‘houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot het Vlaamse Gewest behoren’.²

2.3. Artikel 1 van het voorontwerp bepaalt dat een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid wordt geregeld.

Artikel 2 bevat een aantal definities. In de ontworpen bepaling wordt “Kunst in Opdracht” omschreven als “de professionele omkadering ter ondersteuning van het proces dat een opdrachtgever start om een kunstopdracht te realiseren”.

Artikel 3, § 1, eerste lid, legt de percentages per schijf van de bouwkosten vast op grond waarvan de financiering voor de uitvoering van kunstopdrachten wordt berekend.

De artikelen 3, § 1, tweede en derde lid, 3, § 2, en 4 van het voorontwerp stellen het toepassingsgebied van de ontworpen regeling vast.

Artikel 5 voorziet in de mogelijkheid om de middelen van afzonderlijke kunstopdrachten te bundelen en bepaalt de modaliteiten ervan.

Artikel 6 somt de gegevens op die moeten worden opgenomen in “de documenten verbonden aan het bouwproject”.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Deze decreten worden opgeheven door artikel 9 van het voorontwerp van decreet.

Artikel 7 draagt aan de Vlaamse Regering de zorg op om de activiteiten van “Kunst in Opdracht” te ondersteunen door middel van expertiseopbouw, kennis- en informatiedeling en het sluiten van samenwerkingsverbanden.

Artikel 8 bepaalt dat de in het decreet vermelde bedragen gekoppeld worden aan de ABEX-index.

Artikel 10 regelt de inwerkingtreding.

BEVOEGDHEID

3. Het aan te nemen decreet regelt een culturele aangelegenheid als bedoeld in artikel 127, § 1, 1°, van de Grondwet en artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’. Het regelt tegelijk zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden in zoverre het betrekking heeft op gebouwen die in het kader van die aangelegenheden door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest worden gebruikt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

4.1. De gemachtigde verklaarde dat de ontworpen regeling in verband met de financiering van kunstopdrachten op basis van een bepaald percentage van de bouwkosten wel degelijk op te vatten is als een verplichting. Deze verplichting komt beter tot uiting indien de inleidende zin van paragraaf 1, eerste lid, wordt geredigeerd als volgt:

“De rechtspersoon moet een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan de financiering van kunstopdrachten volgens de hiernavolgende schaal:”

4.2. In het derde lid van de ontworpen bepaling wordt gesteld dat de financieringsverplichting in de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport enkel geldt voor gebouwen “waar voorheen de onderwijsfunctie of sportfunctie niet aanwezig was”.

Gevraagd naar de concrete draagwijdte van die bepaling antwoordde de gemachtigde:

“Het woord voorheen slaat op die gebouwen waar op dit moment al een onderwijs- of sportfunctie aanwezig is.

M.a.w. de verplichting van het ontwerpdecreet is voor de onderwijs- en sportinfrastructuur enkel van toepassing als er voor een eerste keer een onderwijs of sportactiviteit wordt ondergebracht.”

Als het de bedoeling is dat de financieringsverplichting enkel geldt voor infrastructuur die voor de eerste keer wordt getransformeerd of herbestemd naar een onderwijs- of sportfunctie kan het woord “voorheen” beter vervangen worden door de woorden “voor de transformatie of herbestemming”.

Artikel 4

5.1. De gemachtigde heeft bevestigd dat artikel 4 van het voorontwerp ertoe strekt om het toepassingsgebied van de ontworpen financieringsregeling te beperken. Enkel de gebouwen, vermeld in artikel 3, § 1, tweede lid, die “publiek toegankelijk” zijn en waarvan de bouwkosten meer dan 500.000 euro bedragen, vallen onder de verplichting van artikel 3, § 1, eerste lid.

5.2. In het ontworpen artikel 2, 3° wordt het begrip “publiek toegankelijk gebouw” omschreven als “een gebouw waar burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen toegang tot hebben ongeacht of deze toegang voortdurend, periodiek of occasioneel verleend wordt”.

Met betrekking tot hetzelfde begrip verduidelijkt de memorie van toelichting dat “(d)it (...) niet (wil) zeggen dat de gebouwen moeten worden opengesteld voor een breed publiek, maar dat publiek toegankelijke gebouwen in grote mate eveneens een relatie aangaan met een brede groep van gebruikers en/of publiek. Het toepassingsgebied kan onder meer omvatten: schoolgebouwen, sporthallen, administratieve centra, cultuurinstellingen, ziekenhuizen, zorginstellingen, ... Vallen niet onder het toepassingsgebied gebouwen zoals bijvoorbeeld technische installaties die enkel toegankelijk zijn voor overheidspersoneel of gebouwen met een louter privaat gebruik”.

5.3. De definitie van “publiek toegankelijk gebouw” in het ontworpen artikel 2, 3°, spoort niet volledig met de verduidelijking die in de memorie van toelichting wordt gegeven.

Het verdient aanbeveling om het bepaalde van het ontworpen artikel 4 te integreren in een vierde lid dat aan het ontworpen artikel 3, § 1 wordt toegevoegd en dat als volgt kan worden geredigeerd:

“Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten minder dan 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privaat gebruik kent”.

Indien op die suggestie wordt ingegaan, moet punt 3° in het ontworpen artikel 2 worden weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Jo BAERT